

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมสามัญศึกษา 2542 : 3) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 : 20) ส่งผลให้เกิดกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรก คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีหลักคิดในการจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทางความรู้และคุณธรรม ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ศาสนา วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย ทักษะคณิตศาสตร์ ภาษา ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ส่วนด้านกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียน

การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ โดยการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กรมสามัญศึกษา 2542 : 17-20) ประเวศ วะสี กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาว่า หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูป การเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือการปฏิรูปจากการศึกษาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์ หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ 2544 : 3) ดังนั้น หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือ การปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็น กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลอง และการสรุปเป็นความรู้โดยตัว ผู้เรียนเอง ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผน จัดการ ชี้แนะ และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน (ชนาธิป พรกุล 2543 : 50)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลให้บทบาทในการจัดการเรียน การสอนของครูเปลี่ยนแปลงไปจากที่ครูเป็นผู้รู้ และผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนมาเป็นผู้จัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนแทน

อรุณี สถิตย์ภักดีกุล (2542 : 37 – 40) กล่าวถึง บทบาทของครูและนักเรียนในการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ได้ดังนี้คือ ครูเป็นผู้มีบทบาทในการจัดการเรียน การสอนโดย

1. เป็นผู้จัดการ คือเป็นผู้จัดเตรียมกิจกรรม สื่อการเรียน แหล่งความรู้อื่นๆ และ บริหารกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้
2. เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดสภาพแวดล้อมสิ่งต่างๆ ให้พร้อม ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้ดีที่สุด
3. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนต้องการทั้งด้านวิชาการ ธุรการ และอื่นๆ
4. เป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในการทำงาน การเรียนรู้ของผู้เรียน
5. เป็นผู้กำกับดูแล ให้การเรียนรู้ของผู้เรียนดำเนินไปตามแผนที่กำหนดไว้
6. เป็นผู้เรียน ในกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีบทบาทในการเป็น ผู้เรียนด้วย เพราะผู้เรียนอาจไปศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ครูยังไม่ทราบ ไม่เคยรู้มาก่อนได้
7. เป็นผู้วัดผลและประเมินผล ความก้าวหน้า พัฒนาการในการเรียนรู้ กระบวนการ ต่างๆ และผลงานของผู้เรียน

ส่วนบทบาทของผู้เรียนก็เปลี่ยนไปจากการเป็นผู้ฟัง ผู้รับรู้ มาเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้น เอาใจใส่ที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองอย่างอิสระ ตามความถนัด ความสนใจ จากแหล่งวิชาการที่หลากหลาย ใช้ทักษะกระบวนการร่วมกันกับกลุ่ม ครู และวิทยากรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนทุกขั้นตอน บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. เป็นผู้เรียน เป็นผู้ที่ศึกษาเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง
 2. เป็นผู้ค้นคว้าแสวงหาความรู้ เป็นผู้สะสมแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งในและนอกห้องเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
 3. เป็นผู้มีส่วนร่วมในการวางแผน เลือกบทเรียน กิจกรรมการเรียน การสอน การใช้สื่อและการวัดผล
 4. เป็นผู้กำกับดูแลความก้าวหน้าในการเรียน การทำงานของตน
 5. เป็นผู้ช่วยเหลือครูและเพื่อน ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น
 6. เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน และองค์ความรู้ใหม่ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ทดลอง และทำกิจกรรมต่างๆ
 7. เป็นผู้นำเสนอข้อมูลความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้จากการทำงานกิจกรรมต่างๆ
 8. เป็นผู้วัดและประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง
 9. เป็นผู้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนเอง
- การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้บทบาทของครูและนักเรียนเปลี่ยนแปลงไป จึงเป็นหน้าที่ของครูและนักเรียนโดยตรงที่จะต้องมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ทำความเข้าใจในบทบาทของตน เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ได้ประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานจำนวน 1,649 แห่ง ในพ.ศ. 2544 พบว่า สถานศึกษาร้อยละ 31 ดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 38.3 อยู่ในระดับ พอใช้ ร้อยละ 30.7 อยู่ในระดับต้องปรับปรุงและปรับปรุงด่วน ส่วนครูอาจารย์ ร้อยละ 30.5 มีผลงานในระดับดีถึงดีมาก ร้อยละ 38.3 อยู่ในระดับพอใช้ และร้อยละ 31.2 อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน (วลัยลักษณ์ พิริยะสุรวงศ์ 2545 : 20)

อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในขณะนี้มีโรงเรียนในสังกัด กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 โรงเรียน ประกอบด้วยครูผู้สอน จำนวน 213 คน และนักเรียน จำนวน 3,852 คน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลทำให้คณะครูและนักเรียนต้องปรับบทบาทในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว คณะครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอรัตนพิบูลย์ จึงได้จัดให้มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้แก่นุคลากรทุกคน เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของคนที่จะต้องปรับเปลี่ยนไป ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 ที่คณะครูและนักเรียนได้รับนโยบายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาสู่การปฏิบัติทำให้ครูและนักเรียนได้ปรับเปลี่ยนบทบาทของคนหันมาใช้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตั้งแต่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาจนถึงบัดนี้ก็ยัง ไม่มีการศึกษา หรือประเมินผลการปฏิบัติว่าบทบาทของครูและนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาหรือไม่ ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน จึงมีความสนใจ และเห็นว่า เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของครูและนักเรียน ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในขณะนี้ว่า ทั้งครูและนักเรียนมีบทบาท ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันอย่างไร และในทางปฏิบัติจริงทำให้เกิดผลอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ปฏิบัติการสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติการสอน
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา และระดับผลการเรียนเฉลี่ย

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูเพศชายกับเพศหญิงมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน
 2. ครูที่มีอายุต่างกันมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน
 3. ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาคำต่างกันมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน
 4. ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกัน มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน
 5. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน
 6. นักเรียนเพศชายกับเพศหญิงมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน
 7. นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นที่ต่างกันมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน
๘. นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่างกันมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทของครูและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2545 ในด้านบทบาทของครูและนักเรียนใน 3 ด้าน คือ การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นครู และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จาก 5 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครูจำนวน 213 คน และนักเรียน จำนวน 3,852 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 4,065 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างกำหนด โดยใช้สูตรในการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Taro Yamane) แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ ครูและนักเรียน ศึกษาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) และสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 140 คน และนักเรียนจำนวน 360 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 500 คน ดังรายละเอียดในบทที่ 3

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือสถานภาพของครู ประกอบด้วย

3.1.1 เพศ แบ่งเป็นสองกลุ่ม

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 อายุ แบ่งเป็นสองกลุ่ม

3.1.2.1 ต่ำกว่า 40 ปี

3.1.2.2 40 ปีขึ้นไป

3.1.3 วุฒิการศึกษา แบ่งเป็นสองกลุ่ม

3.1.3.1 ปริญญาตรี

3.1.3.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ปฏิบัติการสอน แบ่งเป็นสองกลุ่ม ดังนี้

3.1.4.1 กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.1.4.2 กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ

การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

3.1.5 ประสิทธิภาพในการสอน แบ่งเป็นสามกลุ่ม

3.1.5.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.5.2 10 ปี - 20 ปี

3.1.5.3 21 ปีขึ้นไป

3.2 สถานภาพของนักเรียน ประกอบด้วย

3.2.1 เพศ แบ่งเป็นสองกลุ่ม

3.2.1.1 ชาย

3.2.1.2 หญิง

3.2.2 ระดับชั้น แบ่งเป็นสองกลุ่ม

3.2.2.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2.2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2.3 ระดับผลการเรียนเฉลี่ย แบ่งเป็นสามกลุ่ม

3.2.3.1 ต่ำกว่า 2.00

3.2.3.2 2.00 - 2.99

3.2.3.3 3.00 - 4.00

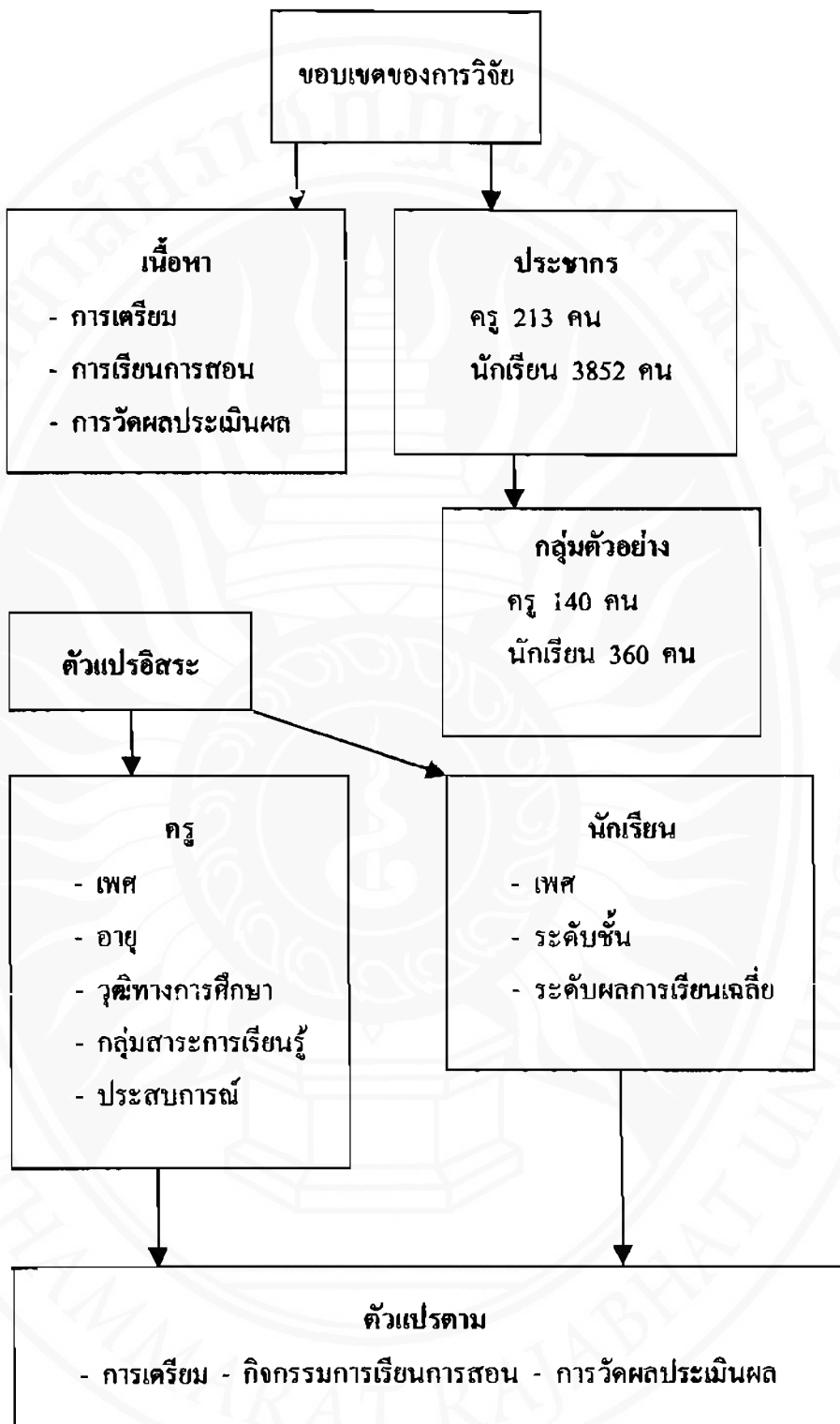
3.3 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.3.1 บทบาทของครูและนักเรียน ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
สำคัญใน 3 ด้านต่อไปนี้

3.3.1.1 การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3.1.2 กิจกรรมการเรียนการสอน

3.3.1.3 การวัดผลและประเมินผล สามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ขอบเขตของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ โดยมุ่งสร้างประโยชน์ให้เกิดกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในทุกขั้นตอน ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ความถนัด ปฏิบัติด้วยตนเอง ตามความสนใจ บนพื้นฐานของความแตกต่างของบุคคล โดยใช้ทักษะ กระบวนการ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย อย่างมีความสุข ครูมีบทบาทเป็นผู้จัดประสบการณ์ ชี้นำ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถประยุกต์ความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันตามสถานการณ์จริงได้

2. บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง บทบาทในด้านต่อไปนี้

2.1 การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาค้นคว้า ข้อมูลต่างๆ การทำแผนการสอน การจัดเตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การวางแผนวัดผลและประเมินผล ร่วมกับวิทยากรและผู้เรียน

2.2 กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การสืบค้นข้อความรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ ตามศักยภาพของตนจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การฝึกทักษะกระบวนการร่วมกันกับกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับกลุ่ม และการปรับความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน

2.3 การวัดผลและการประเมินผล หมายถึง การวัดผลและประเมินผลร่วมกันของครู ผู้เรียน เพื่อน กลุ่มเรียน และวิทยากร ตามสภาพจริงจากผลงานของผู้เรียน เพื่อน หรือกลุ่มเรียน

3. บทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง บทบาทในด้านต่อไปนี้คือ

3.1 การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การเตรียมเอกสาร สื่อการเรียนการสอน การวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับครู วิทยากร และการทบทวนบทเรียนของผู้เรียน

3.2 กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติ การสืบค้นข้อความรู้และสรุปด้วยตนเอง และกลุ่มเรียนอย่างอิสระตามศักยภาพของตน และนำเสนอผลการค้นคว้าทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดความคิดสร้างสรรค์จากการทำงานหรือจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3 การวัดและการประเมินผล หมายถึง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อน กลุ่มเรียนร่วมกับครูและวิทยากรตามสภาพจริง เพื่อตั้ง เป้าหมายในการปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น และสามารถประยุกต์ความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคน ต้องเรียนรู้มี 2 กลุ่มคือ

4.1 กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ

4.2 กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง พื้นฐานความเป็นมนุษย์ และ สร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 26 – 27)

ประโยชน์ของการวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ทำให้ทราบบทบาทของครูและนักเรียน ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอร่อนพิบูลย์
2. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการวางแผนพัฒนาบทบาทของครู และนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอร่อนพิบูลย์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

2.1 ระดับโรงเรียน

2.1.1 ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียนในการพัฒนา บทบาทของตนเองในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.1.2 ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร โรงเรียนในการ วางแผนพัฒนาบทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะ ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน และคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2.2 ระดับอำเภอ จังหวัด และกรมสามัญศึกษา ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็น ข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับ อำเภอ จังหวัด และกรมสามัญศึกษา สามารถนำไปใช้วางแผนการพัฒนาบทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาต่อไป